

Rekrutteringsbistand til arbeidsgivere

AV MARIT THORESEN

SAMMENDRAG

For å understøtte den høye etterspørselen etter arbeidskraft må NAV ha god kunnskap om det lokale arbeidsmarkedet og om den enkelte arbeidsgivers behov slik at det kan legges til rette for effektiv formidling av arbeidskraft. NAV gjennomførte høsten 2006 en brukerundersøkelse blant arbeidsgivere som hadde meldt ledige stillinger til et NAV kontor eller registrert stillinger selv på NAVs nettsider.

Resultatene viser at arbeidsgivere som har bedt om rekrutteringsbistand er mer fornøyd med en rekke av NAVs tjenester nå sammenlignet med ett år tilbake. 62 prosent oppgir at de er tilfreds med NAVs bransjekunnskap, det er hele 9 prosentpoeng høyere enn i 2005. Sammenlignet med ett år tidligere er også flere fornøyd med NAVs tilgjengelighet, kapasitet samt nytten av rekrutteringsbistanden. Det såkalte «Markedsloftet» i NAV har sannsynligvis gitt konkrete resultater, men de forbedrede resultatene innenfor markedsområdet kan også ha sammenheng med at det nå er registrert betydelig færre arbeidssøkere ved NAV-kontorene. Dette kan ha frigitt ressurser til økt satsning på dialogen med arbeidsgiverne.

Tilbakemeldinger på nettsidene har de siste årene vært gode, andelen tilfredse brukere har vært svært høyt. Resultatene fra siste undersøkelser viser at tendensen holder seg, hele 92 prosent mener at de har god nytte av å kunne utlyse stillinger på nettsidene til NAV.

BAKGRUNN

Norge er nå inne i en høykonjunktur med lav og fallende ledighet og kraftig vekst i sysselsettingen innenfor de fleste næringer og yrkesområder. For å understøtte den høye etterspørselen etter arbeidskraft må NAV ha god kunnskap om det lokale arbeidsmarkedet og om den enkelte arbeidsgivers behov slik at det kan legges til rette for effektiv formidling av arbeidskraft. Det er en målsetting å gi rask og målrettet rekrutteringsbistand til arbeidsgivere som melder ledige stillinger direkte til de lokale kontorene. En god dialog med arbeidsgivere kan i neste omgang bidra til at personer med redusert funksjonsevne og andre som står utenfor arbeidsmarkedet får innpass i arbeidslivet.

Aetat startet det såkalte «Markedsloftet» i 2005 for å styrke arbeidsmarkedskunnskapen blant ansatte i etaten. Bakgrunnen for dette var en erkjennelse av at god arbeidsgiverkontakt og kunnskap om arbeidsmarkedet var viktig for å lykkes med NAV-reformen. Formålet med «Markedsloftet» var å styrke arbeidsgiverkontakten i hele etaten. En brukerundersøkelse blant arbeidssøkere i den daværende Aetat våren 2006 ga en indikasjon på at satsningen hadde gitt resultater. Sammenlignet med tidligere målinger svarte nå flere arbeidssøkere at saksbehandlere i Aetat hadde gode kunnskaper om arbeidsmarkedet og ledige stillinger.

I denne artikkelen vil vi belyse i hvilken grad arbeidsgiverne mener at NAV i dag har gode kunnskaper om arbeidsmarkedet, hvordan de vurderer nytten av etatens tjenester samt hvordan de vurderer samarbeidet med og innsatsen fra NAV-kontorene.

OM UNDERSØKELSEN OG UTVALGET

Siden slutten av 90-tallet har det vært gjennomført jevn-

lige brukerundersøkelser blant arbeidsgivere som hadde meldt ledige stillinger til et NAV kontor eller registrert stillinger selv på NAVs nettsider. Undersøkelsen ble på nytt gjennomført i november 2006. Utvalget i undersøkelsen består av alle bedrifter/arbeidsgivere som i perioden 1. august til 22. september 2006 meldte minst én stilling ledig til et lokalkontor eller til NAVs internettjeneste. Det ble sendt ut spørreskjema til 5529 arbeidsgivere. Ett purrebrev ble sendt ut. 2859 skjemaer ble utfylt og returnert, slik at svaropplutningen endte på 52 prosent¹. En sammenligning av en rekke sentrale bakgrunnsvariable i populasjon og utvalg viser at det er et relativt godt sammenfall mellom brutto- og nettoutvalg.

Utvalget av arbeidsgivere i brukerundersøkelsen har de siste årene endret seg betydelig gjennom at stadig flere benytter rekrutteringstjenester via NAVs nettsider. Volumet i begge brukergrupper er imidlertid betydelig. I løpet av 2006 var det registrert 68 900 stillinger av arbeidsgiver på nav.no og 46 000 stillinger var meldt til et NAV-kontor.

I brukerundersøkelsen blir bedriftene/arbeidsgiverne bedt om vurdere NAVs service på en rekke ulike områder. For hvert spørsmål krysses det av på en skala 1–6, der 1 står for «svært misfornøyd» og 6 «svært fornøyd». Bedrifter som krysser av for 4, 5 eller 6 på skalaen, omtales som «fornøyd» med den aktuelle tjenesten som det enkelte spørsmål kartlegger.

¹ Svarprosenten er noe lavere enn tilsvarende undersøkelser tidligere (ca. 60 prosent). En medvirkende årsak til dette er sannsynligvis at tidligere Aetat og trygdeetaten i denne perioden endret navn til NAV. Den nye NAV-logoen ble trykt på spørreskjema og følgebrev, og for en del arbeidsgivere var NAV ukjent på det tidspunktet de mottok spørreskjemaet.

REKRUTTERINGSBISTAND

Arbeidsgivere med rekrutteringsbehov kan kontakte NAV for å få rekrutteringsbistand. Saksbehandler i NAV søker da opp aktuelle arbeidssøkere med relevant kompetanse, avklarer at disse er motiverte og disponible, og tilviser deretter et avtalt antall kandidater til arbeidsgiver. Om lag halvparten av arbeidsgiverne oppga i undersøkelsen at de hadde bedt NAV om bistand til å finne aktuelle arbeidssøkere til én eller flere ledige stillinger i bedriften i løpet av det siste halve året. Videre ble det stilt oppfølgings spørsmål om nytten av NAVs innsats for å skaffe kvalifiserte søkere, NAVs kunnskap om bedriftens bransje, NAVs kapasitet til å ta imot rekrutteringsoppdrag og NAVs tilgjengelighet (telefon, åpningstider, e-post). I figur 1 sammenlignes responsen på disse spørsmålene med tilsvarende spørsmål i brukerundersøkelsen fra 2005.

Resultatene viser at arbeidsgivere som har bedt om rekrutteringsbistand er mer fornøyd med NAVs tjenester nå sammenlignet med ett år tilbake. 3 av 4 sier seg fornøyd med NAVs tilgjengelighet. Det er flere enn året før. Flere mener også at de har hatt nytte av NAVs innsats for å skaffe kvalifiserte søkere (+ 5 prosentpoeng). Det siste kan ha sammenheng med et stadig strammere arbeidsmarked med knapphet på arbeidskraft i en rekke bransjer og der behovet for ulike rekrutteringskanaler er stort.

62 prosent oppgir at de er tilfreds med NAVs bransje-

kunnskap, det er hele 9 prosentpoeng høyere enn i 2005. Sett i sammenheng med at også arbeidssøkerne ga bedre tilbakemeldinger på saksbehandlers kunnskaper om ledige stillinger og arbeidsmarkedet, kan resultatene fra arbeidsgiverundersøkelsen tyde på at markedsløftet har gitt konkrete resultater. Dagens brukere erfarer i større grad enn tidligere brukere at saksbehandlerne besitter gode kunnskaper om arbeidsmarkedet. De forbedrede resultatene innenfor markedsområdet kan også ha sammenheng med at det nå er registrert betydelig færre arbeidssøkere ved NAV-kontorene. Dette kan ha frigitt ressurser til økt satsning på dialogen med arbeidsgiverne. Figur 2 viser at økningen har forekommet innenfor de fleste næringer². Vurderingen av saksbehandlers bransjekunnskap var relativt god innenfor offentlig sektor (undervisning og helse- og sosialtjenester) i 2005, økningen fra 2005 til 2006 er derimot størst innenfor privat sektor, særlig varehandel og bygge- og anleggsbransjen.

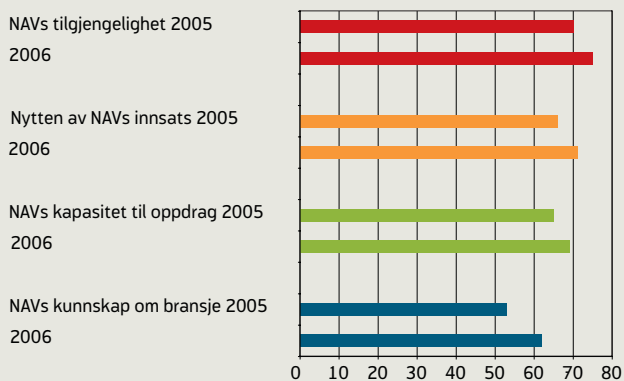
Bedriften ble også bedt om å vurdere NAVs samlede innsats overfor bedriften. 77 prosent av arbeidsgiverne som har bedt om rekrutteringsbistand er fornøyd, noe som er om lag det samme resultatet som målingen ett år tidligere. Med andre ord ser det ikke ut til at arbeidsgivernes mer positive vurdering av blant annet saksbehandlers bransjekunnskap har hatt noen betydning for vurdering av servicen generelt.

Figur 1:

Hvor fornøyd/misfornøyd er du med følgende områder:

Nytten av NAVs innsats for å skaffe kvalifiserte søkere til ledige stillinger, NAVs kunnskap om vår bransje, NAVs kapasitet til å ta imot rekrutteringsoppdrag, NAVs tilgjengelighet.

Arbeidsgivere som har bedt NAV om bistand til å finne aktuelle søkere 2005(N=1762) og 2006 (N=1353). Andelen som er fornøyd (4-6 på en skala fra 1-6 der 1 er svært misfornøyd og 6 er svært fornøyd).

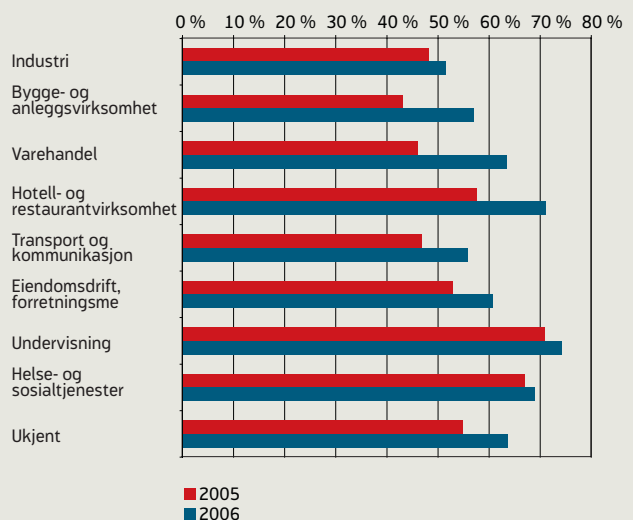

KILDE: NAV.

² Ikke alle næringer er presentert i figuren på grunn av få respondenter i enkelte næringsgrupper.

Figur 2:

«Hvordan vurderer du NAVs kunnskap om din bransje?» Fordelt etter næring. Prosentandel «fornøyd». 2005 og 2006.

KILDE: NAV.

INTERNETTBASERTE TJENESTER

De aller fleste ledige stillinger som utlyses i aviser og tidskrifter registreres på NAVs internettsider. Men nav.no er også lagt til rette for at arbeidssøkere og arbeidsgivere mer direkte kan finne hverandre. Arbeidsgivere kan registrere stillingsannonser som kostnadsfritt distribueres på NAVs interne saksbehandlingssystem, og på EURES portal (EUs portal for ledige stillinger i Europa). Arbeidssøkere får deretter informasjon om ledige stillinger i bedriften eller virksomheten gjennom stillingsbasen på nav.no, ved å ringe NAV servicesenter eller ved å oppsøke NAV lokalt.

Arbeidsgivere kan også finne aktuelle søkere til ledige stillinger ved å benytte NAVs CV-database. I denne basen ligger opplysninger om arbeidssøkers jobbønske, utdanning, praksis og lignende.

46 prosent av arbeidsgiverne i utvalget oppgir at de har registrert ledig(e) stilling(er) selv på NAVs internettsider i løpet av det siste halve året. Tilbakemeldinger på internettsidene har de siste årene vært gode, andelen tilfredse brukere har vært svært høyt. Resultatene fra siste undersøkelser viser at tendensen holder seg, hele 92 prosent mener at de har god nytte av å kunne utlyse stillinger på nettsidene til NAV (se figur 3). Tilbakemeldingene er gjennomgående gode fra de fleste næringer, men spesielt høy fra offentlig forvaltning, undervisning og helse- og sosialtjenester (97 prosent). Her må det bemerkes at selv om internettsidene har endret design etter at nav.no ble opprettet, er funksjonaliteten som er tilgjengelig for arbeidsgiver den samme som den var på aetat.no.

25 prosent i utvalget oppgir at de har brukt CV-basen for å søke etter kandidater. Her er tilbakemeldingene på nytten av tjenesten noe mindre positiv (76 prosent), men økende sammenlignet med 2005. At flere finner nytte i

denne tjenesten kan skyldes et strammere arbeidsmarked, der arbeidsgivere har behov for raskt å få tilgang på tilgjengelig arbeidskraft. Lite ledige arbeidskraftsressurser er et stort og økende problem, og NAVs CV-base gir muligheter for en rask og effektiv kobling mellom arbeidssøker og arbeidsgiver.

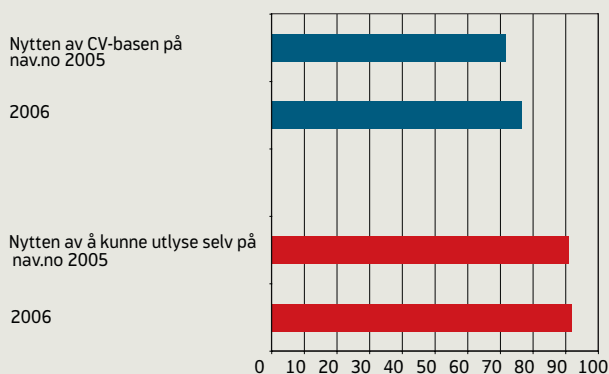
Stadig flere arbeidsgivere og virksomheter benytter NAVs internetttjenester til rekruttering. Mens stillinger registrert på aetat.no utgjorde 11 prosent av den totale tilgangen på stillinger i 2001, utgjorde den 21 prosent i 2006. At det er et marked for NAVs internetttjenester også i fremtiden bekreftes gjennom at svært mange, hele 79 prosent av bedriftene i utvalget, også vil benytte NAVs tilbud på internett som en del av bedriftens rekrutteringsstrategi også i tiden fremover.

SAMARBEID MED NAV OM ARBEIDSMARKEDSTILTAK

NAV har et bredt spekter av virkemidler og tiltak for å få folk tilbake til arbeidslivet, eller for å gi arbeidstakere en tettere tilknytning til arbeidsmarkedet. Arbeidsmarkedstiltakene skal blant annet bidra til å styrke arbeidssøkernes kompetanse og evne til arbeid, samt skaffe til veie kvalifisert arbeidskraft.

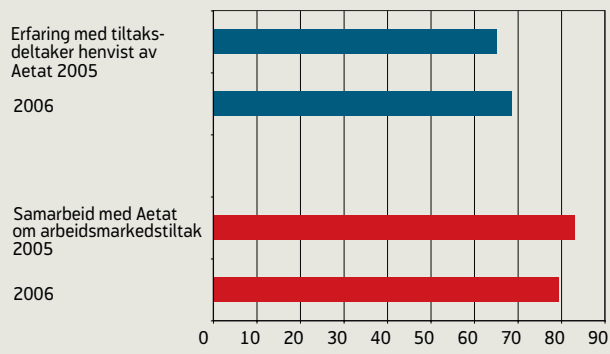
Høstens utvalg av arbeidsgivere er ikke et representativt utvalg av arbeidsgivere som har tatt inn tiltaksdeltakere i sin virksomhet, utvalget består av arbeidsgivere som i første omgang har meldt ledige stillinger til NAV. I denne gruppen oppgir allikevel 20 prosent at de har samarbeidet med NAV om arbeidsmarkedstiltak det siste halve året, enten tiltak rettet mot yrkeshemmede eller mot ordinære arbeidssøkere.

Figur 3:
«Hvordan vurderer nytten av å kunne utlyse stillinger selv og CV-basen på nav.no? Prosentandelen «fornøyd» (4-6) blant de som har benyttet tjenestene. 2005 og 2006.

KILDE: NAV.

Figur 4:
Hvordan vurderer du samarbeidet med NAV om arbeidsmarkedstiltak og erfaringer med tiltaksdeltaker(e) henvist av NAV. Prosentandelen «fornøyd» (4-6) blant de som har samarbeidet med NAV om arbeidsmarkedstiltak. 2005 og 2006.

KILDE: NAV.

På tross av en svak nedgang fra 2005 er bedriftene i all hovedsak godt fornøyd med samarbeidet med NAV når det gjelder arbeidsmarkedstiltak (80 prosent). Andelen tilfredse med tiltaksdeltakere henvist fra NAV er imidlertid ikke like høy, oppimot én av tre arbeidsgivere sier seg ikke helt fornøyd med tiltaksdeltakeren(e) de har fått henvist fra NAV. Det er en målsetting for NAV å følge opp tiltaksdeltakerne systematisk i bedriften slik at arbeidsgiver kan være trygg på at NAV tar et ansvar for å redusere arbeidsgiverens risiko ved å ta vedkommende inn i bedriften. Gode erfaringer med å ta inn tiltaksdeltakere er viktig i forhold til at arbeidsgivere ikke får motforestillinger til å ta arbeidssøkere med redusert yteevne inn i bedriften.

ANDRE ARBEIDSGIVERTJENESTER

Aetat hadde en lang praksis med å bistå arbeidsgivere ved omstillinger eller permitteringer i bedriften. I dette utvalget er det imidlertid svært få, kun 2 prosent, som oppgir at de har mottatt denne type bistand. Årsaken til lite aktivitet fra NAV side på dette området er den høykonjunkturen vi nå er inne i med svært få permitteringer. I desember i fjor var det registrert kun i overkant av 1 000 personer som helt permittert fra sitt arbeid.

Gjennom markedsløftet har NAV-kontorene satset på økt og mer målrettet bedriftskontakt. Et viktig formål med dette arbeidet er å få utsatte grupper inn arbeidslivet. I brukerundersøkelsen er det 10 prosent som oppgir at NAV har besøkt bedriften, og av disse er det så mange som 83 prosent som mener at de hadde god nytte av besøket.

14 prosent oppgir at de har hatt besøk av Arbeidslivssenteret. Dette tallet er sannsynligvis underrepresentert både fordi utvalget av bedrifter består av de som har fått rekrutteringsbistand, og fordi informantene som svarer på spørsmål knyttet til rekruttering i bedriften ikke nødvendigvis er de samme som jobber med å forebygge og redusere sykefraværet. Det samme gjelder antall som oppgir at de har fått besøk av NAV (jfr. forrige avsnitt), andelen er sannsynligvis noe underestimert. Arbeidslivssentrene jobber med veiledning og rådgiving, og skal fungere som et ressurs – og støtteapparat for arbeidet knyttet til et inkluderende arbeidsliv. Over 80 prosent av de som oppgir at de har vært i kontakt med Arbeidslivssenteret mener at dette var nyttig. NAV vil vi løpet av 2007 gjennomføre brukerundersøkelser også blant brukere av Arbeidslivssentrene samt arbeidsgivere som samarbeider med NAV i forbindelse med oppfølging av sykmeldte.